# LAST MOMENT

## GILLETTE & TOLERANCE

## (GOOD AND EVIL)

FERDINANDO FREGA

# GILLETTE & PAGPAPARAYA

*Isang manipesto sa labindalawang kilusan, isinulat sa maiikling linya: ang Mabuti ay hindi likas kundi marupok, sinasadya at magastos; gumagana ang Masama at hindi nito kailangan ng mga halimaw; walang neutralidad at walang komunidad na nabubuo sa paligid ng pagbabasa. Nagtatapos ito sa pag-atras ng awtor at sa isang liham na humihingi sa mambabasa ng posisyon, hindi ng pagsang-ayon.*

## I. ISANG PANIMULANG HINDI HINILING

Hindi isinulat ang tekstong ito upang magpasaya.
Hindi ito isinulat upang magturo.
Hindi ito isinulat upang magligtas.

Umiiral ito dahil may mga taong nakakita na nang sapat.
At kapag nakita mo na ito, hindi na posible ang magkunwari.
Hindi kusang dumarating ang Mabuti.
Ang Masama, oo.
Hindi ito isang opinyon.
Isa itong hindi kaaya-ayang katotohanan.

## II. ANG HUWAD NA KAINOSENTEHAN NG MABUTI

Hindi likas ang Mabuti.
Marupok ito, sinasadya, at magastos.
Ang mga naniniwalang kusang-loob ang Mabuti
ay hindi kailanman kinailangang ipagtanggol ito nang totohanan.
Ang hinihingi ng Mabuti:

• presensya
• pagsisikap
• pagpipigil
• kawalan
Hindi lumalago ang Mabuti sa ginhawa.
Lumalago ang Mabuti nang pasalungat sa agos.
Kaya madalas itong napagkakamalang kahinaan.

## III. ANG PAGKANORMAL NG MASAMA

Hindi kailangang tawagin ang Masama.
Hindi nito kailangan ng mga ritwal.
Hindi nito kailangan ng mga halimaw.
Gumagana ang Masama.
Umaangkop ito.
Binibigyang-katwiran nito ang sarili.
Nakikihalo ito.
Hindi sumisigaw ang Masama.
Nagpapaliwanag ang Masama.
Sinasabi nito sa iyo:
• “Hindi ito ang tamang panahon.”
• “Hindi ko ito pananagutan.”
• “Walang ibang paraan.”
• “Ganito talaga gumagana ang mga bagay.”
Umuunlad ang Masama sa pagkanormal.

## IV. WALANG NEUTRALIDAD

Ang neutralidad ay isang komportableng mito
na inimbento ng mga ayaw magbayad ng halaga ng pagpili.

Bawat hindi pagpili ay isang pagpili.
Bawat pagpapaliban ay isang pagsuko.
Bawat katwiran ay isang lagda.

Ang mga hindi pumipili ng Mabuti
ay hindi neutral.
Nagbibigay sila ng puwang sa Masama.

## V. HINDI MABAIT ANG MABUTI

Hindi umaaliw ang Mabuti.
Hindi ito nagpapakalma.
Hindi ito nagpapanatag.
Naglalantad ang Mabuti.
Inilalagay ka nito sa harap ng salamin
kung kailan mas gusto mo ang isang dahilan.
Humihingi ito ng pananagutan:
• sa iyong iniwasan
• sa iyong binigyang-katwiran
• sa iyong tinawag na “kailangan”
Humihingi ang Mabuti ng pagkakaugnay,
hindi ng kadalisayan.

## VI. HINDI MALUPIT ANG MASAMA

Bihirang magpakilala ang Masama bilang kalupitan.
Nagpapakilala ito bilang pangangailangan.
May trabaho ito.
May pamilya ito.
May kagalang-galang itong papel.
Ang tunay na Masama:
• hindi sumisira sa pamamagitan ng dahas.

• hindi umaatake nang hayagan.
• tahimik na umaagnas.
Isinasagawa ito ng mga
nagdudulot ng pinsala
nang hindi nadudumihan ang kanilang mga kamay
at nang hindi nawawalan ng pagsang-ayon ng lipunan.

## VII. HINDI NAGPAPAWALANG-SALA ANG MGA KUWENTO

Tinutulungan tayo ng mga kuwento na umunawa.
Ngunit hindi sila nagliligtas.
Ginagalaw ng mga kuwento ang damdamin.
Ngunit hindi sila nagpapasya.
Maaari kang dumaan sa:
• karamdaman
• pagkawala
• pagtataksil
• kawalang-katarungan
• malalim na pagdurusa
At manatiling hindi nagbabago.
Hindi ka pinabubuti ng sakit.
Ginagawa ka nitong mas nakikita.

## VIII. PANANAGUTAN

Walang anumang dinanas mo
ang awtomatikong gagawin kang “mabuti.”
Ginagawa ka nitong may pananagutan.
Bawat sakit na hindi nabago
ay nagiging lason.

Bawat sugat na ginagamit na dahilan
ay nagiging sandata laban sa iba.
Ang pananagutan ay kung saan nagtatapos ang pagkukuwento
at nagsisimula ang etika.

## IX. ANG PAG-IISA NG MABUTI

Madalas na nag-iisa ang Mabuti.
Wala itong madla.
Wala itong palakpak.
Wala itong agarang kapalit.
Isa itong maliit na gawa
na ginagawa kapag walang nakatingin.
Isa itong hangganang ipinapataw mo sa iyong sarili
kung kailan mas madaling manamantala.
Hindi binabago ng Mabuti ang mundo.
Binabago nito ang direksyon.

## X. ANG TADHANA BILANG KASINUNGALINGAN

Ang tadhana ay isang eleganteng dahilan
upang iwasan ang bigat ng pagpili.

Walang tadhanang nagpapawalang-sala sa iyo.
May sunud-sunod lamang na mga pasya
na hindi kailanman hinarap nang tapat.

Maaaring tumawid sa iyong landas ang pagkakataon.
Ngunit ikaw ang nagpapasya
kung ano ang gagawin mo rito.

Ang suwerte ay hindi isang regalo.
Isa itong pananagutang ibinigay nang maaga.

## XI. ANG LINYA

Dumarating ang isang sandali
na hindi na posible ang kalituhan.

Sa isang panig:
ang mga nakaaalam na kaya nilang gumawa ng Masama
at piniling hindi ito gawin.

Sa kabilang panig:
ang mga tumatawag sa sarili nilang “mabuti”
upang hindi na kailanman pumili.

Ito ang linya.
Wala nang iba pa.

## XII. WALANG KOMUNIDAD

Ang manipestong ito
ay hindi lumilikha ng komunidad.
Hindi ito nag-aalok ng pagiging kabilang.
Hindi ito nagbibigay ng kanlungan.
Ang mga nananatili
ay nananatiling mag-isa.
Ang mga umaalis
ay hindi pinipigilan.

## UMAATRAS ANG AWTOR

Pagkatapos ng tekstong ito
walang karugtong.
Walang paliwanag.
Walang awtor.
Umaatras ang awtor
dahil hindi na siya kailangan.
Ang mambabasa na lamang ang natitira,
mag-isa kasama ang kanyang mga pagpili.

### *Paghahayag*

Hindi ka pinabubuti ng Mabuti.
Hindi ka pinasasama ng Masama.
Inihahayag ka nila.
Inihahayag nila kung sino ka
kapag walang nakatingin
at walang sinumang kailangang kumbinsihin.

### *Pagsasara*

Kung narito ka upang maghanap ng ginhawa,
mali ang tekstong ito.
Kung naghahanap ka ng aral,
sinayang mo ang iyong oras.

Kung naghahanap ka ng masisisi,
tumingin ka sa paligid.

Hindi ito isang leksiyon.
Isa itong linya.

Sarado na ang bilog.

## LIHAM SA MGA MAMBABASA

Hindi ka dinala rito ng pagkakataon,
ngunit hindi ka pinawawalang-sala ng pagkakataon.
Ang pagkamausisa ay hindi kainosentehan.
Isa itong pagsubok.
Ang iyong nabasa ay hindi humihingi ng pagsang-ayon.
Humihingi ito ng posisyon.
Kung nakaramdam ka ng pagkailang, iyon ay dahil may natamaan.
Kung wala kang naramdaman, sagot din iyon.
Hindi naghahanap ng paniniwala ang tekstong ito.
Hindi ito nag-aalok ng gabay.
Hindi ito nangangako ng ginhawa.
Iniiwan ka nito sa natitira
kapag natapos na ang mga paliwanag.
Wala nang awtor sa likod ng mga salitang ito ngayon.
Walang komunidad na naghihintay sa iyo.
Walang konklusyong susunod.

Ang iyong mga pagpili lamang ang nagpapatuloy.
Isara ang pahina kapag handa ka na.
Hindi bago noon.
Umaatras ang Awtor
—
Ang susunod

ay hindi

doktrina.

Ito ay

pagninilay.

—

*Ferdinando Frega*